

Правознавство та громадянська освіта в дистанційному вимірі

Дистанційний семінар для керівників
Р(М,ОТГ)МО учителів правознавства та
громадянської освіти
17.09.2020

**Забезпечення якості
суспільствознавчої освіти
в умовах
загальнонаціонального
карантину**

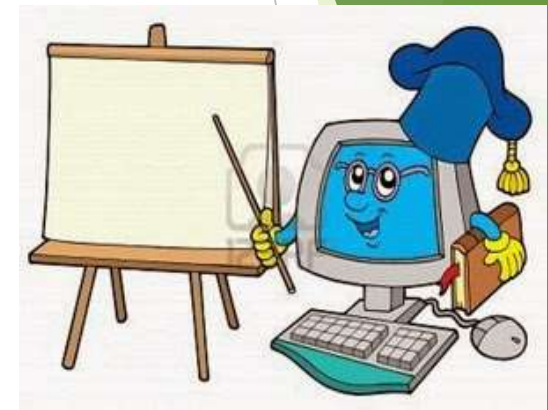
Дистанційне навчання

Дистанційне навчання дасть результати, лише якщо
буде посильним для всіх учасників освітнього процесу

Дистанційне навчання

- ▶ Планування графіка своєї роботи, визначення базових інструментів та платформи.
- ▶ Основна мета комунікації полягає в залученні та мотивації учасників до навчання.
- ▶ Принцип гнучкості місця, часу, темпу та траєкторії навчання.
- ▶ Нові виклики для дотримання норм і правил академічної доброчесності.
- ▶ Методи. Синхронний та асинхронний режими.
- ▶ Особливості оцінювання.
- ▶ Відсутність цифрових взаємодій.
- ▶ Повернення до очного навчання.

COVID-19 - пандемія світового масштабу

*(необхідність врахування подібних викликів,
готовність реагування на них)*

- У календарно-тематичному плануванні збільшити час на узагальнення та закріплення матеріалу за попередній рік (профільні класи).
- Удосконалення цифрової компетентності вчителів, володіння методикою дистанційного та змішаного навчання (вибір вебсервісу, налагодження ефективного зворотного зв'язку, чіткі інструкції учням тощо).
- На допомогу вчителю:
  - освітні серіали «Базові цифрові навички», «Цифрові навички для вчителів» та оглядовий освітній серіал «Карантин: онлайн-сервіси для вчителів» (<https://osvita.diia.gov.ua>).
  - Методичний посібник «Організація дистанційного навчання в школі. Методичні рекомендації» (авт. А.Лотоцька, А.Пасічник)
  - Сідорчук В.П. «Методичні рекомендації для вчителів правознавства щодо дистанційної роботи з учнями у період карантину» (Сайт КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти» <http://edu-post-diploma.kharkov.ua/>. Головна сторінка. Останні новини. Методичний інтернет-марафон. Правознавство. 17.04.2020).

Методичний інтернет-марафон

Громадянська освіта

- Коханова О.О., учитель Безлюдівського юридичного ліцею ім. Героя Радянського Союзу І.Я. Підкопая Харківської районної ради Харківської області.
- Ланевська Тетяна Юріївна, учитель Куп'янської ЗОШ І-ІІІ ст. № 6 Куп'янської міської ради Харківської області.

Правознавство

- Коханова О.О., учитель Безлюдівського юридичного ліцею ім. Героя Радянського Союзу І.Я. Підкопая Харківської районної ради Харківської області.
- Проценко А.М., учитель Харківської гімназії №47 Харківської міської ради Харківської області.

Змішане навчання

Дистанційні (або онлайн) технології – основа для взаємодії суб'єктів освітнього процесу як у змішаному навчанні, так і в дистанційному.

В дистанційному навчанні опосередкована взаємодія суб'єктів засобами онлайн-технологій є визначальною. Закон України «Про освіту» визначає окрему форму здобуття освіти — *дистанційну*.

Змішане навчання є підходом, педагогічною й технологічною моделлю, методикою, що поруч із онлайн-технологіями спирається також і на безпосередню взаємодію між учнями та вчителями в аудиторії.

«Щодо організації роботи ЗЗСО у 2020/2021 н.р.»

(лист МОНУ від 05.08.2020 №1/9-420)

- Використання технології змішаного навчання.
- Виявити рівень опанування учнями навчального матеріалу під час карантину, організувати систематизацію та узагальнення матеріалу, актуалізацію окремих тем, передбачити визначення диференційованих навчальних занять.
- Зменшити кількість комунікаційних вправ, уникати групових ігор, що передбачають тактильний контакт.

Онлайн-курс для вчителів та керівників шкіл про дистанційне навчання

(на платформі студії онлайн-освіти EdEra)

- ▶ **Модуль 1.** Дистанційний та змішаний формати навчання як простір можливостей.
- ▶ **Модуль 2.** Організація дистанційного та змішаного форматів навчання у школі.
- ▶ **Модуль 3.** Методи навчання у дистанційному та змішаному форматах для учнів початкової школи.
- ▶ **Модуль 4.** Методи навчання у дистанційному та змішаному форматах для учнів базової та профільної школи.

Щодо методичних рекомендацій про викладання навчальних предметів у ЗЗСО

(лист МОНУ №1/9-430 від 11.08.2020)

Загальна частина

- Програма курсу за вибором повинна мати гриф МОНУ та входити до переліку навчальних програм ...
- Календарно-тематичне та поурочне планування здійснюється вчителем у довільній формі (з використанням друкованих чи електронних джерел тощо).
- Автономія вчителя забезпечується *академічною свободою*: свобода викладання, свобода від втручання в педагогічну, науково-педагогічну та наукову діяльність, вільний вибір форм, методів і засобів навчання, що відповідають освітній програмі, розроблення та впровадження авторських навчальних програм, проєктів, освітніх методик і технологій, методів і засобів, насамперед методик компетентнісного навчання.
- Вільний вибір освітніх програм, форм навчання, закладів освіти, установ і організацій, інших суб'єктів освітньої діяльності, що здійснюють підвищення кваліфікації.

Щодо методичних рекомендацій про викладання навчальних предметів у ЗЗСО

(лист МОНУ №1/9-430 від 11.08.2020)

Загальна частина (продовження)

- Під час розроблення календарно-тематичного та системи поурочного планування вчитель може:
  - самостійно вибудовувати послідовність формування очікуваних результатів навчання, враховуючи при цьому послідовність розгортання змісту в підручнику;
  - переносити теми уроків, відповідно до того, як учні засвоїли навчальний матеріал, визначати кількість годин на вивчення окремих тем.
- Адміністрація закладу ЗЗСО або працівники методичних служб можуть лише *надавати методичну допомогу вчителю*, з метою покращення освітнього процесу, а *не контролювати його*.

Щодо методичних рекомендацій про викладання навчальних предметів у ЗЗСО

(лист МОНУ №1/9-430 від 11.08.2020)

Загальна частина (продовження)

➤ Оцінювання результатів навчання учнів

Підсумкове оцінювання:

При виставленні **тематичної оцінки** враховуються *всі види* навчальної діяльності, що підлягали оцінюванню протягом вивчення теми. При цьому проведення *окремої тематичної атестації* при здійсненні відповідного оцінювання *не передбачається*.

Семестрове оцінювання здійснюється на підставі тематичних оцінок. При цьому мають враховуватися динаміка особистих навчальних досягнень учня (учениці) з предмета протягом семестру, важливість теми, тривалість її вивчення, складність змісту тощо.

Річне оцінювання здійснюється на підставі семестрових або скоригованих семестрових оцінок. Річна оцінка не обов'язково є середнім арифметичним від оцінок за I та II семестри. При виставленні річної оцінки мають враховуватися: динаміка особистих навчальних досягнень учня (учениці) з предмета протягом року; важливість тем, які вивчались у I та II семестрах, тривалість їх вивчення та складність змісту; рівень узагальнення й уміння застосовувати набуті протягом навчального року знання тощо.

Щодо методичних рекомендацій про викладання навчальних предметів у ЗЗСО

(лист МОНУ №1/9-430 від 11.08.2020)

Загальна частина (продовження)

У зв'язку з епідеміологічною ситуацією:

- Під час вибору на початку навчального року навчально-методичного комплексу для вивчення предмета передбачити можливості використання засобів та інструментарію *дистанційного навчання в умовах очного навчання.*
- Домашні завдання мають бути посильними для самостійного виконання дітьми (мати чіткі поради та інструкції).
- Актуальною формою навчання є також розміщення записів відеоуроків з різних навчальних предметів, презентацій, відеоконференцій, інформування учнів та батьків про освітні ресурси. Важливо: чіткі інструкції до завдань та вільний доступ до навчальних матеріалів.

Щодо методичних рекомендацій про викладання навчальних предметів у ЗЗСО

(лист МОНУ №1/9-430 від 11.08.2020)

Правознавство

Навчальні програми:

9 клас - «Навчальна програма з основ правознавства»
(наказ МОНУ від 07.06.2017 №804)

10 – 11 класи - «Правознавство» *(профільний рівень)*
(наказ МОНУ від 23.10.2017 №1407)

Електронний ресурс. Доступ до ресурсу: www.mon.gov.ua.

Щодо методичних рекомендацій про викладання навчальних предметів у ЗЗСО

(лист МОНУ №1/9-430 від 11.08.2020)

Практичні заняття *(тематичні)*

Проблемний виклад та дослідницькі методи *(проблема та критерії оцінювання визначаються спільно з учнями)*.

Інформаційні ресурси з акцентом на права людини: напрацювання міжнародних організацій, таких як ООН, Рада Європи та ОБСЄ.

Щодо методичних рекомендацій про викладання навчальних предметів у ЗЗСО

(лист МОНУ №1/9-430 від 11.08.2020)

Оцінювання

Основна мета: забезпечення зворотного зв'язку вчителя з учнями (а не перевірка й контроль).

Види:

- поточне,
- **формувальне**,
- підсумкове.

Формувальне – оцінювання для навчання, його мета – відстеження особистого розвитку учнів, забезпечення індивідуальної траєкторії розвитку особистості (один із шляхів – самооцінювання та взаємооцінювання).

Щодо методичних рекомендацій про викладання навчальних предметів у ЗЗСО

(лист МОНУ №1/9-430 від 11.08.2020)

Закони України:

- ▶ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень» (набрання чинності з 1 липня 2020 р.),
- ▶ «Про повну загальну середню освіту» (2020 р.),
- ▶ «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України» (2019 р.),
- ▶ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з метою приведення у відповідність із Законом України «Про внесення змін до статті 80 Конституції України щодо недоторканності народних депутатів України» (18.12.2019),
- ▶ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо першочергових заходів із реформи органів прокуратури» (19.09.2019),
- ▶ «Про особливу процедуру усунення Президента України з поста (імпічмент)» (10.09.2019).

Щодо методичних рекомендацій про викладання навчальних предметів у ЗЗСО

(лист МОНУ №1/9-430 від 11.08.2020)

- З 01.01.2020 набрав чинності Виборчий кодекс України, прийнятий 19.12.2019, проте до наступних чергових або позачергових виборів народних депутатів України та депутатів місцевих рад діють окремі положення законів України «Про вибори народних депутатів України» та «Про місцеві вибори».
- Під час вивчення правознавства не є доцільним використання положень нормативно-правових актів, що прийняті з метою запобігання поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19), оскільки їх дія у часі є тимчасовою.

Онлайн-курс

«Права людини в освітньому просторі»

рекомендований Міністерством (лист від 20.03.2019 №1/11 -2803)

розроблений Координатором проектів ОБСЄ в Україні
спільно зі студією онлайн освіти EdEra за підтримки
Міністерства освіти і науки України.

Доступ до курсу відкритий за наступним

покликанням [https://courses.ed-era.com/courses/course-
v1:EDERA_OSCE+HRE101+2019/about](https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:EDERA_OSCE+HRE101+2019/about)

Деякі питання організації виховного процесу у 2020/2021 н.р. щодо формування в дітей та учнівської молоді ціннісних життєвих навичок

(лист МОНУ №1/9-385 від 20.07.2020)

- Безоплатна правова допомога: www.legalaid.gov.ua

Єдиний контакт-центр 0 800 213 103. На сайті МОНУ у рубриці «Корисні посилання щодо теми антибулінгу» доступний банк педагогічних технологій.

- Інформація щодо захисту прав дітей в Україні:
https://minjust.gov.ua/m/str_19188
- Протидія домашньому насильству та торгівлі людьми.
- Запобігання вживання дітьми та учнівською молоддю наркотичних та психотропних речовин.
- План заходів з реалізації Національної стратегії реформування системи юстиції щодо дітей на період до 2023 року.

Про створення безпечного освітнього середовища в закладі освіти та попередження і протидії булінгу (цькуванню)

(лист МОНУ №1/9-436 від 14.08.2020)

- Безпечне освітнє середовище (*Закон України «Про повну загальну середню освіту», ч.1, п1).*
- Концепція «Безпечна і дружня до дитини школа».
- Механізм реагування на випадки булінгу.

Перелік навчальних програм, підручників та навчально-методичних посібників, рекомендованих МОНУ

<https://imzo.gov.ua/pidruchniki/pereliki/>

Перелік навчальних програм курсів за вибором та факультативів:

- Права дитини, 5 клас.
- Права дитини у вільній країні, 6 клас.
- Освіта для демократичного врядування, 10 – 11 класи.
- Міжнародне гуманітарне право.

Програми курсів за вибором

Збірник навчальних програм для учнів 1 – 9 класів основної школи та 10 – 11 класів суспільно-гуманітарного напрямку старшої школи”, 3-тя частина (лист МОНУ від 11.08.2017 №1/11-8125):

• Світова слава українців. 9 клас, 17 год. • Стежками козацької звитяги. 8 клас, 17 год. • «Живи за правилами». 5-8 клас, 35 год. • Правовідносини та судочинство Запорозької Січі. 9 клас, 17 год. • Світ юридичної професії. 10 клас, 17 год. • «Основи відновного правосуддя». 10 (11) клас, 35 год. • Конституційне право України. 10 (11) клас, 35 год. • «Права людини в Україні» 10 – (11) клас, 17 (34) год.	• Досліджуючи гуманітарне право 10 – (11) клас, 17 (34) год. • Ми – громадяни України. 9 – 10 класи, 1 год. на тижд. • Вчимося бути громадянами. 7 (8) клас, 35 год. • Основи культури гендерної рівності. 9 (10, 11) клас, 30 год. • Основи демократії. 11 клас, 34 год. • Основи критичного мислення. 10 (11) клас, 35 (51) год. • «Уроки стійкого розвитку» 8 клас, 34 год.

Освітній центр Верховної Ради України

Мета - підвищувати обізнаність громадян щодо принципів і функцій Парламенту та демократії і таким чином сприяти відкритості Верховної Ради України та кращій взаємодії з громадянами.

- Проводить інтерактивні уроки, у ході яких дітям розповідають про історію українського Парламенту та його сучасну роботу.
- Проведення зустрічей та майстер-класів з народними депутатами.
- Розробка цікавих інформаційних та просвітницьких матеріалів.
- Додаткова інформація за посиланням [tps://iportal.rada.gov.ua/documents/origin_docum/2592.html](https://iportal.rada.gov.ua/documents/origin_docum/2592.html)

Щодо методичних рекомендацій про викладання навчальних предметів у ЗЗСО

(лист МОНУ №1/9-430 від 11.08.2020)

Громадянська освіта

Навчальна програма «Громадянська освіта (інтегрований курс). 10 клас» (наказ МОНУ від 23.10.2017 №1407)

Електронний ресурс. Доступ до ресурсу:

<https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv>

<https://www.citizen.in.ua/>

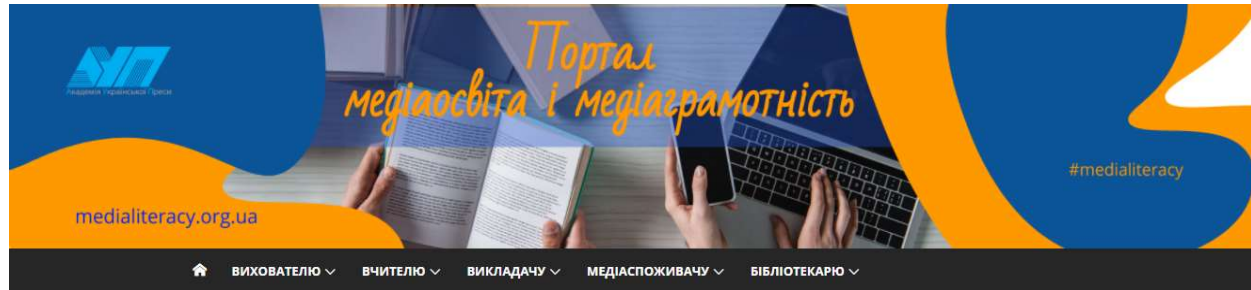
Щодо методичних рекомендацій про викладання навчальних предметів у ЗЗСО

(лист МОНУ №1/9-430 від 11.08.2020)

Курс «Громадянська освіта»

- Компетентнісний підхід (3 рівні: засвоєння знань, формування ціннісних ставлень, здобуття практичного досвіду).
- Активні та інтерактивні форми роботи з учнівством.
- Аналіз актуальних суспільних проблем сьогодення, життєвих прикладів.
- Проскція програмного матеріалу на рівень місцевої громади.
- Залучення учнів до використання ІКТ.
- Практичні завдання.
- Можливість вчителя самостійно планувати уроки узагальнення та тематичного контролю.
- Підручники, посібники, інш. матеріали на уроці – гриф МОНУ.

Медіаграмотність

Медіаграмотність та критичне мислення
на уроках суспільствознавства
Посібник для вчителя

Онлайн гра "Медіазнайко"

Фото матеріалів проєкту "Вивчай та розрізняй: інфо-медійна грамотність", що виконується Радою міжнародних наукових досліджень та обмінів (IREX) за підтримки Посольств США та Великої Британії, у партнерстві з Міністерством освіти і науки України та Академією Української преси.....

VERIFIED

онлайн-курс
з медіаграмотності

ПІДПИСАТИСЯ

Безкоштовний онлайн-курс з медіаграмотності пояснює, як орієнтуватися в інформації довкола та як розпізнати дезінформацію та пропаганду.

Посилання на курс: <https://verified.ed-era.com/ua>

Щодо методичних рекомендацій про викладання навчальних предметів у ЗЗСО

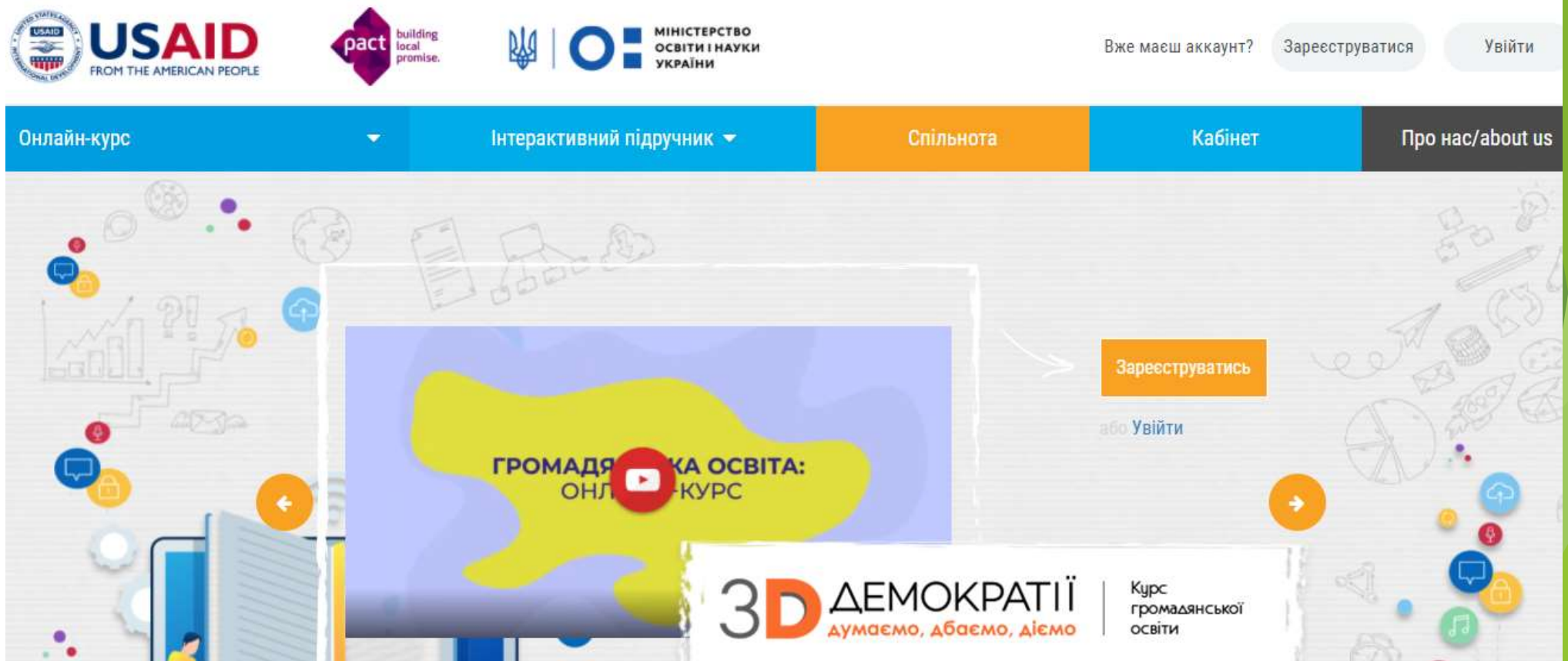
(лист МОНУ №1/9-430 від 11.08.2020)

Курси за вибором «Міжнародне гуманітарне право», «Культура добросусідства».

Всеукраїнська програма освіти для демократичного громадянства «Демократична школа» (онлайн інструменти):

- Інструмент демократичного розвитку школи.
- Тулбокс для вчителів.
- Карта міжпредметних зв'язків.
- Ситуативні тести для моніторингу розвитку громадянських компетентностей учнів.
- Інтерактивні посібники.
- Лінійка Онлайн курсів.

Онлайн курс з громадянської освіти

<https://www.citizen.in.ua/#video>

*Ми позбавляємо дітей
майбутнього,
якщо продовжуємо вчити сьогодні
так,
як вчили цьому вчора*
Джон Дьюї

Дякую за співпрацю!
Шануйтеся й бережіть себе!

Контакти:

м. Харків, вул. Пушкінська 24, каб. 14

р.т. 731- 27-86

м.т. 0955839566

svp7373@gmail.com

